

अर्थ

“अर्थ एव प्रधानः” इति कौटिल्यः अर्थमूली धर्मकामाविति ।
—कौटिलीय अर्थशास्त्र

वर्ष ३३

पुणे, बुधवार ५ जुलै, १९६७

अंक १३

—महाराष्ट्रातील व्यापारी व व्यवस्थापकीय शिक्षणाची आद्य संस्था—

—डेकन इन्स्टिट्यूट ऑफ कॉमर्स—

७१७ बुधवार पेठ, जिजामाता बागेसमोर, पुणे.

संस्थापक : कै. प्रा. ग. कृ. भोपटकर

: स्थापना—१९९८

: टेलिफोन नं. ५४९९०

नवीन वर्षासाठी मंगळवार दि. २० जून १९६७ पासून स्वतःच्या नवीन भव्य इमारतीत वर्ग सुरू झाले.

महत्त्वाचे अभ्यासक्रम

१. गव्हर्नमेंट कमर्शियल डिप्लोमा कोर्स (जी. सी. बी.)

मुदत :—१ वर्ष, किमान पात्रता :—एस. एस. सी.

वेळा :—सकाळ, दुपार किंवा रात्री.

माध्यम :—मराठी व इंग्रजी.

खास विद्यार्थिनींसाठी स्वतंत्र वर्ग

वेळ :—सकाळी.

२. प्री-डिग्री कॉमर्स एक्स्टर्नल परीक्षा

किमान पात्रता :—इंग्रजी आणि गणित किंवा अंकगणित घेऊन एस. एस. सी.

वेळा :—सकाळी, दुपारी किंवा रात्री.

माध्यम :—मराठी व इंग्रजी.

३. प्री-डिग्री आर्ट्स एक्स्टर्नल परीक्षा

किमान पात्रता—इंग्रजी घेऊन एस. एस. सी.

वेळा :—सकाळी, दुपारी किंवा रात्री.

माध्यम :—मराठी व इंग्रजी.

इतर अभ्यासक्रम

बी. कॉम. पार्ट वन व पार्ट टू एक्स्टर्नल परीक्षा, स्पेशल बी. कॉम. एक्स्टर्नल परीक्षा, डी. कॉम., कंपनी सेक्रेटरी, कॉन्टिंग, इंग्रजी-मराठी टाइपरायटिंग, इंग्रजी शार्टहॅन्ड, बँकर्स प्रॅक्टिकल ट्रेनिंग कोर्स, वगैरे.

प्रसिद्धिपत्रक : ३० पैसे

ए. जी. भोपटकर

एम. कॉम., एलएल. बी.

दातांच्या स्वच्छतेसाठी

★ माकडछाप म्हणजेच काळी टूथ पावडर ★

लोकसभेच्या सभासदांचा भत्ता—लोकसभेचे सभासद लोकसभेचे काहीतरी काम करतील, त्या दिवसाचाच भत्ता त्यांना मिळावा, अशी दुरुस्ती करणारे एक बिल लोकसभेत एका सभासदाने मांडले आहे. सध्याच्या कायद्याप्रमाणे, १४ दिवसांतून एकदा सही केली, तरी सभासदाला त्या सर्व दिवसांचा भत्ता मिळतो.

ज्यूंच्या स्थलांतराला तात्पुरती बंदी—पश्चिम आशियात अरब देश व इस्राएल ह्यांच्यांत युद्ध सुरू झाल्यापासून रशियातून इस्राएलमध्ये येणाऱ्या ज्यूंवर बंदी घालण्यात आली आहे. सुमारे ४० रशियन ज्यूंना इस्राएलमध्ये सहकुटुंब जाण्याची परवानगी देण्यात आली होती. पण नंतर ती रद्द करण्यात आली. रशियातून १,५०० ज्यू दरसाल इस्राएलमध्ये येतात. आता त्यांची संख्या रोडावली आहे.

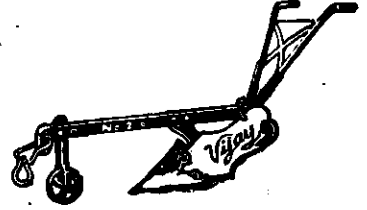
ऑस्ट्रेलियातील तांदळाची लागवड—ऑस्ट्रेलियाने भात-शेतीला अलीकडे सुरुवात केलेली आहे. तरीसुद्धा जगातील इतर भातशेतीच्या देशांपेक्षा गेल्या ४ वर्षांत, ऑस्ट्रेलियाने दर एकरी अधिक पीक काढण्यात यश मिळविले आहे. ऑस्ट्रेलियातील न्यू साऊथ वेल्स ह्या राज्यातच फक्त भाताचे पीक घेतले जाते. काही विशिष्ट प्रकारच्या भाताचे दर एकरी ३ टन उत्पादन होऊ शकते, असे आढळून आले आहे.

प्रेसिडेंट सुकार्ना दारिद्र्य झाले—इंडोनेशियन प्रजासत्ताकाचे पदच्युत अध्यक्ष सुकार्ना ह्यांना आता दारिद्र्याचा अनुभव घ्यावा लागत आहे. इंडोनेशियन सरकारने त्यांना रोज अवघा ७ पॉन्ड भत्ता खर्चासाठी मंजूर केला आहे. प्रे. सुकार्ना ह्यांनी आपल्या सद्दीच्या काळात अफाट पैसा खर्च केला. त्यांना चार पत्नी आहेत. त्यांपैकी दोघांचा खर्च चालविण्यासाठी त्यांना आपल्या धनिक मित्रांची मदत घ्यावी लागत आहे. त्यांनी आपला ६६ वा वाढदिवस साजरा केला नाही.

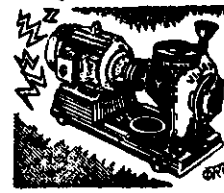
अणुशक्तीची वीज स्वस्त—अणुशक्तीच्या साहाय्याने वीज उत्पन्न करणारी तीन केंद्रे भारतात उभारली जात आहेत. उष्णतेवर व जलप्रवाहावर उत्पन्न करण्यात येत असलेल्या विजे-पेक्षा ती थोडी स्वस्त पडणार आहे. मुंबईजवळ तारापूर येथे उभारण्यात येत असलेल्या अणुशक्तीच्या वीजकेंद्रातील विजे-साठी दर किलोवॅटमागे ४.५ पैसे खर्च येईल. टाटा कंपनीच्या पूर्वी येथील उष्णताजन्य विजेचा खर्च दर किलोवॅटला ४.७ पैसे आहे.

इजिप्तला हे परवडेल काय ?—इस्राएल बरोबर झालेल्या युद्धात इजिप्तचा लष्करी पराभव झाल्यामुळे प्रे. नासर ह्यांच्या-पुढे बिकट प्रसंग ठाकला आहे. सुएझचा कालवा वाहतुकीस बंद करून त्यांना पाश्चात्य देशांवर दडपण आणता येईल. पण कालवा बंद केल्यास मोठ्या उत्पन्नाला मुकावे लागेल आणि त्यामुळे इजिप्तची परदेशीय हुंडणावळीची टंचाई अधिकच तीव्र होईल.

महाराष्ट्र सरकारने
तगाईवर मंजूर केलेले
“विजय” नांगर
वापरा. ४, ६ व ८ बैली
फाळ व सुटे भाग

तसेच विजय सॅट्रिपयुगल पंप्स

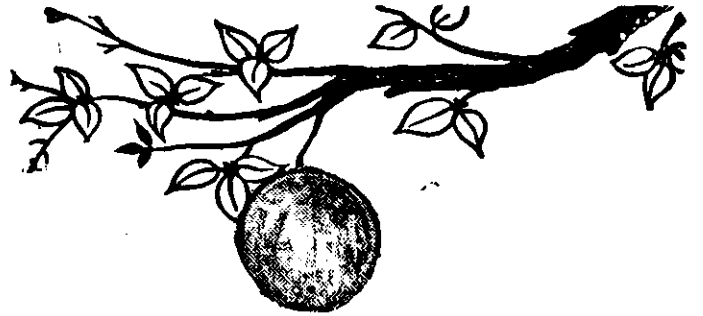

विजय पंपिंग सेट
३ हॉ. पं. - २ - २
५ हॉ. पं. - २ - ३
वैदिकविता मजकूर व कार्ये
कोणत्याही प्रकारचा मोटारीस अनु
दिले पंप सेट वापरा
न्यू विजय इंडस्ट्रीज लि.
विजयवाडी, सांगली

१' ते ४" बेल्ट
ड्राइव्ह व
डायरेक्टर
कपल्ड, शिवाय

बोअरिंगचे हॅंड पंप्स, हॅंड रहाट, इ. इ.

- न्यू विजय इंडस्ट्रीज लि. -
(विश्रामबाग - सांगली महाराष्ट्र)

अल्पबचत योजनेत
पैसे गुंतवा म्हणजे
तुमच्या पैशांची वाढ होईल

एप्रिली १२ वर्षांच्या राष्ट्रीय संरक्षण सर्टिफिकेटात
१,००० रु. गुंतविल्यास १२ वर्षांनी १,७५० रु.
गुन्हाला मिळतील. या सर्टिफिकेटावर ६.२५ टक्के
दराचे करमुक्त व्याज मिळते.

ही सर्टिफिकेटे ५, १०, १००, ५००, १,०००,
५,००० आणि २५,००० रुपये या दर्जांनी किमतीत
बचत बँकेचा व्यवहार करणाऱ्या सर्व पोस्ट
कचेऱ्यांत उपलब्ध आहेत.

१२ वर्षांची राष्ट्रीय
संरक्षण सर्टिफिकेटे

अल्पबचत संघाबद्दल, महाराष्ट्र शासन, वित्तविभाग, पुणे १७

★ अर्थ ★

बुधवार, ५ जुलै १९६७

संस्थापक :
प्रा. वामन गोविंद काळे
संपादक :

श्रीपाद वामन काळे

अन्नधान्याच्या मदतीत कपात अटळ ?

पश्चिम आशियात नुकत्याच झालेल्या अरब-इस्राएल युद्धामुळे सुएझचा कालवा वाहतुकीस बंद झाला आहे. तो पुन्हा केव्हा सुरू करण्यात येईल, हे अद्याप अनिश्चित आहे. भारताला अमेरिका व कॅनडाकडून पुरविण्यात येणारे अन्नधान्य ह्याच मार्गाने येत असते. अर्थात कालवा बंद झाल्यामुळे अन्नधान्याच्या पुरवठ्याला विलंब लागणार आहे. ही परिस्थिती लक्षात घेऊन मध्यवर्ती सरकारकडून राज्य सरकारांना मदतीदाखल देण्यात येणाऱ्या धान्यात जुलै महिन्यापासून कपात करण्यात येणार आहे. फक्त बंगाल आणि केरळ ह्या राज्यांबाबत अपवाद करण्यात येण्याची शक्यता आहे. अन्नधान्याच्या आयातीची परिस्थिती तात्पुरती तरी बिकट होणार आहे. सुएझचा कालवा बंद झाल्यामुळे अन्नधान्याच्या १२ बोटींना केप ऑफ गुडहोपच्या मार्गाने भारताला येण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत. ह्या १२ बोटींत २ लाख, ५० हजार टन गहू आणि मका आहे. अमेरिका आणि कॅनडा ह्या देशांकडून परस्पर येणाऱ्या धान्यालाही विलंब लागणार आहे. भारताच्या बंदरात दरमहा सुमारे ७ लाख, ५० हजार टन अन्नधान्य उतरविले जाते. आता अर्थातच दरमहा इतकी आवक होणार नाही. कालवा बंद झाल्यामुळे धान्याशिवाय इतर मालाच्या वाहतुकीलाही १० ते १२ दिवस विलंब लागणार आहे. युद्ध सुरू झाले त्या सुमारास भूमध्य समुद्रात काही बोटी होत्या. त्यांनाही आपला मार्ग बदलावा लागला. मध्यवर्ती सरकार राज्य सरकारांना दरमहा ७ लाख, ८० हजार टन धान्य देत असते. शिलकी धान्य असणाऱ्या राज्यांनी मध्यवर्ती साठ्याला मदत केली नाही तर धान्यकपात अटळ दिसते.

अन्नधान्याची जागतिक गंभीर टंचाई

अमेरिकेच्या अध्यक्षांना सहा देणाऱ्या एका खास समितीने असा अभिप्राय व्यक्त केला आहे की, १९८५ च्या सुमारास जगातील अन्नधान्याची टंचाई गंभीर स्वरूप धारण करील. हे टाळावयाचे असेल तर जगातील श्रीमंत देशांनी दूरगामी परिणाम करणारे प्रयत्न व तेही प्रचंड प्रमाणावर करावयास हवेत. श्रीमंत देशांनी गरीब देशांना दरसाल १२०० कोटी डॉलर्सची मदत करावयास पाहिजे आणि त्याचबरोबर लोकसंख्येवर नियंत्रण घालण्याचा कार्यक्रमही जोराने पुढे गेला पाहिजे.

बँकांची संचालकांना कर्जे

बँकांचे कर्जविषयक धोरण लहान उत्पादकांच्या हितसंबंधाकडे पुरेसे लक्ष देत नाही; कर्ज देताना बँका कर्जदारांच्या जुन्या लौकिकाकडेच जास्त लक्ष देतात; तारणापेक्षा वैयक्तिक चारित्र्य आणि पात्रता ह्यास महत्त्व द्यायला हवे; बँका आणि त्यांच्या संचालकांच्या नियंत्रणाखालील उद्योगधंदे ह्यांच्या घनिष्ठ संबंधांमुळे संचालकांच्या हितसंबंधीयांनाच मोठा कर्ज-पुरवठा होतो, अशी तक्रार करून बँकांवरील नियंत्रणे आणखी आवळण्याची आवश्यकता प्रतिपादन केली जात आहे.

संचालक आणि संचालकांचे हितसंबंध असणाऱ्या फर्म्स व कंपन्या ह्यांना किती कर्ज दिले जाते, हे काही गुपित नाही. ताळेबंदातच बँकांना त्याचा तपशील द्यावा लागतो. पुढील तक्त्यात प्रमुख २१ बँकांचे त्याबाबत आकडे दिलेले आहेत.

स्टेट बँकेने दिलेल्या कर्जापैकी २१% कर्ज त्या बँकेच्या संचालकांना व हितसंबंधी संस्थांना दिलेले आहे. इतर २० बँकांच्या बाबतीत हे प्रमाण सरासरीने १०% पडते. दोन बँकांच्या बाबतीत ते १९% आणि २४% आहे तर एका बँकेचे बाबतीत ते फक्त १% आहे.

बँकांनी दिलेली ही कर्जे म्हणजे वशिलेबाजी होय, असे कोणी म्हटले तर त्या बाबतीत स्टेट बँक सर्वात मोठी गुन्हेगार आहे. ह्याचा अर्थ, राष्ट्रीयीकरण झालेल्या बँकेलाही एवढी मोठी रकम अशा रीतीने गुंतविणे सार्वजनिक हिताचे विरुद्ध वाटत नाही. बँकांची ही कर्जे नेहमीच्या सर्व दक्षता घेऊनच दिलेली असतात; त्यांचा तपशील कोणालाही उपलब्ध होऊ शकतो. रिझर्व्ह बँकेच्या तपासनीसांचीही ह्या सर्व कर्जांवर देखरेख असते. बँकेचे संचालक हे स्वतःच्या उद्योगधंद्यात यशस्वी असून अग्रस्थानी असतात. त्यांना कर्ज मिळण्यास कायद्याने बंदी केली, तर ते बँकेचे संचालकत्व पत्करणारच नाहीत आणि त्यांच्या अनुभवाच्या फायद्यास बँका मुक्ततील. सॉलिसिटर्स, चार्टर्ड अकॉंटंट्स, अर्थशास्त्रज्ञ, प्राध्यापक, इत्यादींचीच संचालक मंडळे बनविता येतील; पण त्यांचा दृष्टिकोन व्यावहारिक नसण्याचीच फार भीती आहे. संचालकांना आणि त्यांच्या संस्थांना भरपूर तारण घेऊनच कर्जे दिलेली असतात, द्यावी लागतात.

संचालकांना आणि त्यांचे हितसंबंध असणाऱ्या फर्म्स व कंपनी ह्यांना प्रमुख बँकांनी दिलेली कर्जे
(३१-१२-१९६६ चे आकडे, लक्ष रुपयांत)

	(१) एकूण कर्जे	(२) संचालकांना, त्यांच्या फर्म्सना, कंपन्यांना कर्जे	(३) (२) चे (१) शी प्रमाण %
१ स्टेट बँक ऑफ इंडिया ...	५४०,६८	१२९,५६	२४
२ सेंट्रल बँक ...	२५७,१८	१४,७८	६
३ पंजाब नॅशनल बँक ...	१७८,४०	१४,६८	८
४ बँक ऑफ इंडिया ...	२२२,४७	२९,२५	१३
५ बँक ऑफ बरोडा ...	१५३,७६	३६,८३	२४
६ युनायटेड कमर्शियल बँक ...	१०२,७९	१९,७९	१९
एकूण...	९१४,६०	११५,३३	१३
७ अलाहाबाद बँक ...	६१,५६	६,१३	१०
८ कॅनरा बँक ...	६६,३९	२,७६	४
९ देना बँक ...	५५,८३	२,४९	४
१० इंडियन बँक ...	४४,३७	२,५९	६
११ इंडियन ओव्हरसीज बँक ...	५१,५८	१,७७	३
१२ सिंडिकेट बँक ...	४७,९१	५९	१
१३ युनियन बँक ऑफ इंडिया ...	५८,८२	५,०४	९
१४ युनायटेड बँक ऑफ इंडिया ...	७९,१८	६,५३	८
एकूण...	४६९,६४	२७,९०	६
१५ आंध्र बँक ...	२६,३२	६४	२
१६ बँक ऑफ महाराष्ट्र ...	३५,२३	४,७६	१४
१७ बँक ऑफ बिहार ...	६,७३	२२	३
१८ बँक ऑफ राजस्थान ...	६,३७	४	१०
१९ कॅनरा बँकिंग कॉर्पोरेशन ...	१०,२२	१४	१
२० हिंदुस्थान कमर्शियल ...	६,५७	१,०४	६
२१ साऊथ इंडियन बँक ...	३,२५	१६	५
एकूण...	९४,६९	७,००	७
एकत्रित...	२०,१९,६१	२७९,७९	१४
स्टेट बँक वगळून बाकीच्या २० बँका ...	१४,७८,९३	१५०,२३	१०

आंब्यांच्या आयातीचे उत्पन्न

मुंबई कॉर्पोरेशनला आंब्यांच्या हंगामात जकातीच्या रूपाने दररोज ६ हजार रुपयांचे उत्पन्न मिळते. हंगाम कळसाला पोचला की मुंबईला रोज ५० ते ६० हजार आंब्यांच्या करंड्या बाहेरगावांहून येत असतात. त्यात रत्नागिरी, बलसाड व इतर ठिकाणच्या बागायतदारांचा माल असतो. प्रत्येक पेटीमागे कॉर्पोरेशन १५ पैसे जकात घेते. आयात शिगेला पोचली म्हणजे फळे ठेवण्यास जागा अपुरी पडते. आंब्यांच्या पहिल्या पहिल्या पेठ्यांना भावही भरपूर मिळतो. पण हंगामाच्या प्रारंभी काही लवाडीचे प्रकारही घडतात. कच्च्या पाढ्याच्या फळांवर रासायनिक फवारे मारून पिवळ्या व शेंदरी रंगाच्या छटा देण्यात येतात. त्यामुळे जाणकार गिऱ्हाइकांशिवाय इतर गिऱ्हाइके फसण्याचा धोका उत्पन्न होतो.

नेपाळचा भारताबरोबरचा व्यापार

भारत व नेपाळ ह्यांच्या दरम्यान होणाऱ्या आयात-निर्यात व्यापारासाठी आतापर्यंत नेपाळच्या सरकारच्या परवान्याची जरूर लागत नसे. दोन्ही देशांत अनिर्बंधपणे व्यापार चालवा अशी तरतूद व्यापारी करारात होती. परंतु आता नेपाळच्या सरकारने काही प्रमुख मालांची आयात करण्यासाठी परवाना आवश्यक आहे असा नियम केला आहे. तलम सुती कापड, कृत्रिम रेशीम, रेशीम, कृत्रिम धागे, रत्ने, तयार कपडे, बिअर, प्रसाधने, तंबाखू, इत्यादी मालांची नेपाळला निर्यात करण्यासाठी आता परवाने घ्यावे लागतील. परवानापद्धतीमुळे उभयता देशातील व्यापार मंदावेल अशी भीती व्यापारी वर्तुळात व्यक्त करण्यात येत आहे.

हिंदी तांदळाचा नेपाळद्वारा चीनमध्ये प्रवेश ?

हजारो टन हिंदी आणि ब्रह्मी तांदूळ नेपाळवाटे चीनमध्ये नेला जातो, अशी विश्वसनीय वार्ता आहे. वहातुकीचे काम नेपाळ सरकारच्या ट्रक्स करतात. चीनने बांधलेल्या साटमांडू कोदारीमार्गे दररोज ५० ते ६० ट्रक्स तांदूळ जातो. सुमारे ३०० मैलांपर्यंत शीख ड्रायव्हर्स ट्रक्स चालवितात आणि पुढे नेपाळी ड्रायव्हर्स त्यांचा ताबा घेतात. कोदारी पुलापलीकडील रस्त्याचा वापर करण्यास हिंदी लोकांना बंदी करण्यात आली, त्याचा उद्देश हा चोरटा व्यापार उघडकीस येऊ नये, हाच असावा.

मेजवानीवरील निर्बंधांचे पालन

लग्न-मुंजीनिमित्त होणाऱ्या मेजवानीवरील निर्बंध पुणेकरांनी अत्यंत कसोशीने पाळल्याचे सरकारी दप्तर सांगते. गेल्या तीन महिन्यांच्या मोसमात नियमभंगाचेबद्दल फक्त तीनच प्रकरणे तपासासाठी आली.

डिपॉझिट इन्शुरन्स कॉर्पोरेशन

डिपॉझिट इन्शुरन्स कॉर्पोरेशनला हप्त्यांचे उत्पन्न १९६५ मध्ये १४५.९६ लक्ष रु. झाले होते; १९६६ मध्ये ते १८१.६३ लक्ष रु. झाले. डिपॉझिट विमा फंड ४६६.६३ लक्ष रुपयांचा ६४८.२९ लक्ष रु. झाला. हबीब बँक लि, मुंबई आणि नॅशनल बँक ऑफ पाकिस्तान, लि. कलकत्ता ह्यांचे वलेम्स अहवालाचे साली यावे लागले. कॉर्पोरेशनच्या स्थापनेपासून सप्टेंबर १९६६ अखेर एकूण ५७.३१ लक्ष रुपयांचे वलेम्स देण्यांत आले किंवा त्यांची तरतूद करण्यात आली.

मंदी सुरू झाल्याची सरकारची कबुली

“आता मंदीला प्रारंभ झाला आहे, शेतीचे उत्पादन वाढत नाही, राष्ट्रीय उत्पात्तात घट झाली आहे आणि विक्रेत्यांची चलती नष्ट झाली आहे” अशी मध्यवर्ती नियोजन मंत्री श्री. अशोक मेहता ह्यांनी मुंबई येथील एका भाषणांत प्रांजल कबुली दिली.

नॉन-क्रेडिट सोसायट्यांची आकडेवार माहिती

रिझर्व्ह बँकेने सहकारी चळवळीबाबत १९६४-६५ च्या आकडेवारीचा दुसरा भाग प्रसिद्ध केला असून त्यांत नॉन-क्रेडिट सोसायट्यासंबंधी आकडेवार माहिती दिलेली आहे. ह्या सोसायट्यांची संख्या १९६३-६४मध्ये १,२३,३४८ होती ती १९६४-६५ मध्ये १,२६,२१९ झाली. हातमाग विणकऱ्यांच्या १३,२२१ आणि इतर औद्योगिक सोसायट्या २९,४६५ होत्या. कॅम्ब्रिज सोसायट्यांची संख्या १२,५७४ आणि हौसिंग सोसायट्यांची संख्या १०,९८७ होती. सर्व प्रकारच्या मिळून सोसायट्यांची सभासद संख्या ३० जून १९६४ रोजी १,३७,५६,००० होती ती ३० जून, १९६५ रोजी १,४७,४८,००० झाली; म्हणजे त्यात ७% वाढ झाली. ह्या प्रकाशनाची किंमत १२ रु. आहे.

रेल्वेच्या सामग्रीसाठी पश्चिम जर्मनीचे कर्ज

पश्चिम जर्मनी आणि भारत ह्यांच्या दरम्यान कर्जाबद्दल एक करार करण्यात आला आहे. पश्चिम जर्मनीच्या पुनर्घटना व विकास बँकेने कराराप्रमाणे भारताला २.८२ कोटी मार्क कर्ज द्यावयाचे आहे. ह्या कर्जाचा उपयोग करून भारताने रेल्वेच्या सामानाची खरेदी करावयाची आहे. १९६७-६८ साली जर्मनीकडून मिळावयाच्या मदतीचा आकडा अद्याप निश्चित झालेला नाही. डिझेल रेल्वे इंजिनासाठी लागणारी काही विजेची यंत्रसामग्री कर्जाचा उपयोग करून आयात करण्यात येणार आहे. त्याशिवाय २,५०० अश्वशक्तीची काही डिझेल रेल्वे इंजिनेही भारत खरेदी करणार आहे. भारतमधील रेल्वे मार्गावर हळूहळू डिझेल रेल्वे इंजिने वापरण्याचा रेल्वे खात्याचा इरादा आहे. त्यास अनुसरूनही आयात करण्यात येत आहे.

सहकारी औद्योगिक कर्जपुरवठ्याचा प्रश्न :

समितीची नेमणूक

सहकारी बँकांच्या द्वारा सहकारी औद्योगिक संस्थांना भांडवलाचा पुरवठा पुरेसा आणि व्यवस्थित व्हावा, ह्या दृष्टीने शिफारसी करण्यासाठी रिझर्व्ह बँकेच्या गव्हर्नरांनी डेप्युटी गव्हर्नर, श्री. पी. एन्. डमरी ह्यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमली आहे. ऑल इंडिया स्टेट को. बँक्स फेडरेशनचे चेअरमन, प्रा. धनंजयराव गाडगीळ हे समितीचे एक सभासद आहेत. महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेचे जनरल मॅनेजर श्री. व्ही. एम्. जोगळेकर आणि मद्रास स्टेट को. बँकेचे सेक्रेटरी श्री. डी. वर्धमानन् हे दोघे सेक्रेटरी ह्या नात्याने समितीस साहाय्य करतील.

बेडकहत्या थांबवा

राज्यातील बेडकांची संख्या कायम राखण्याच्या दृष्टीने, केरळ विद्यापीठाने सर्व कॉलेजांना १५ ऑगस्ट, १९६७ पर्यंत प्रयोगासाठी त्यांचा उपयोग न करण्याचा आदेश दिला आहे. केरळातील कॉलेजांतून दरसाल प्रयोगासाठी ३,००,००० बेडकांचा फडशा पडतो.

परदेशांतील ठेवीची मागणी

रीवाच्या विद्यमान अधिपतीच्या आज्ञेने (श्री. कीर्तिकुमारी देवी) रीवाच्या अधिपतीच्या परदेशांतील शिलकांचा हिशेब मागितला आहे. लंडनमधील एका बँकेत त्याचे १ कोटी रुपये आहेत ते वास्तविक आपलेच आहेत, असे श्री. कीर्तिकुमारी देवीचे म्हणणे आहे.

अधिकार्यांच्या घरांतील फोन कमी करणार

खर्चात काटकसर करण्यासाठी गुजरात सरकारने आपल्या अधिकार्यांच्या घरांतील फोन्सची संख्या १ जूनपासून कमी केली आहे.

लाइफ इन्शुरन्स कॉर्पोरेशनचे सिलोनमधील विमेदार—सिलोनमधील आपल्या विमेदारांच्या विम्याची रकम भारतीय चलनातच देण्याचे लाइफ इन्शुरन्स कॉर्पोरेशनने ठरविले आहे, त्याबद्दल त्या विमेदारांनी नापसंती व्यक्त केली आहे. विम्याच्या रकमेच्या दोन तृतीयांशाइतकीच रकम त्यांना रुपयाच्या अवमूल्यनामुळे मिळणार आहे. ला. इ. कॉर्पोरेशनचे सिलोनमध्ये ३७५ विमेदार आहेत.

सालरजंग म्युझियममधील चोरी—हैद्राबाद येथील सरकारी मालकीच्या सालरजंग म्युझियममधून ४९ तैलचित्रे चोरीला गेली असल्याचे आढळून आले आहे. म्युझियमचा एक नोकर काही दिवसापूर्वी पाकिस्तानला गेला. त्याच्या पाठोपाठ त्याची पत्नीही गेली. त्यांचा चोरीशी संबंध असावा.

कामगारांनी वाहण्याचे कमाल ओझे—वयात आलेल्या कामगाराला ५५ किलोपेक्षा जास्त वजन वाहण्यास लावू नये; स्त्री-कामगारांच्या बाबतीत कमाल वजन त्यापेक्षा खूप कमी असावे, अशी शिफारस इंटरनॅशनल लेबर कॉन्फरन्सने जिनीव्हा येथे २६ जून रोजी भरलेल्या बैठकीत केली आहे.

भारतामधील परदेशी विद्यार्थी—मार्च, १९६७ अखेर भारतात एकूण ४,६६० परदेशी विद्यार्थी शिक्षण घेत होते. त्यापैकी १,०१३ विद्यार्थी मुंबई विद्यापीठाच्या वाढ्यास आले होते. मद्रास विद्यापीठात ५२१ परदेशी विद्यार्थी होते. परदेशी विद्यार्थ्यांची संख्या आता आणखी वाढली असेल.

डिझेल रेल्वे इंजिनांचे उत्पादन—वाराणसी येथील डिझेल रेल्वे इंजिनांच्या कारखान्यात १९६९ अखेर ४० रेल्वे इंजिने तयार करण्यात येणार आहेत. अरुंद रुळावर चालणाऱ्या गाड्यां साठी ती वापरण्यात येतील. इंजिनांच्या घडणीचा आराखडा एका अमेरिकन कंपनीच्या साहाय्याने तयार करण्यात येणार आहे. इंजिनांच्या उत्पादनासाठी कॅनडाने २० लाख डॉलर्सचे कर्ज मंजूर केलेले आहे.

पाकिस्तानला मदत नाकारली—पाकिस्तानचे परराष्ट्रमंत्री मि. पीरजादा शम्शादाची मदत मिळविण्यासाठी रशियाला गेले होते. परंतु रशियाने मदत देण्याचे नाकारले असल्याची बातमी आहे. चीनकडून मिळविलेल्या मिग विमानांसाठी व रणगाड्यांसाठी सुटे भाग तरी पुरविण्याची विनंती पाकिस्तान सरकारने केली होती.

साखरेची आयात करणार!—साखरेची निर्यात करू शकणाऱ्या ह्या भारतात आता साखरेची आयात करावी लागणार आहे. झेकोस्लोव्हाकिया रुपयात किंमत पत्करेल म्हणून त्या देशाकडून आयात केली जाण्याचा संभव आहे. एक लक्ष टन साखरेची तूट भरून काढावी लागणार आहे.

सरदारगृह

मुंबईत राहण्याची व भोजनाची उत्तम सोय.
मंगलकार्ये व मेजवान्या यांसाठी सोईस्कर ठिकाण.

— आमची वैशिष्ट्ये —

- * हीरकोत्सवानिमित्त अद्ययावत पद्धतीचे भोजनगृह व अनेक प्रकारच्या सुखसोई.
- * टिळक जन्मशताब्दीदिनी लोकमान्यांचे सरदारगृहात केलेले स्मारक.

फोन नं. :- २८३३७] सरदारगृह प्रा. लि. [तार-सरदारगृह
क्रॉफर्ड मार्केटजवळ, मुंबई २.

श्री. वा. काळे ह्यांची

कौटुंबिक व सामाजिक जीवनावरील पुस्तके
१ कण आणि क्षण, २ पुढे पाऊल,
३ तुमचे स्थान कोणते ?

द. सा. द. शे. रुपये

७.६२/-

पर्यंत व्याज आपण मिळवू शकता
ठेवीची मुदत मोठी म्हणजे
व्याज मोठे

एकतीस वर्षांची तपश्चर्या सांगते
इथे ठेवींना पूर्ण संरक्षण मिळते.

दि युनायटेड
वेस्टर्न
बँक लि.

मुख्य कचेरी :- सातारा
सत्तावीस शाखा

अरब-इस्राईल युद्धाचे आर्थिक परिणाम

अरब देश आणि इस्राईल ह्यांच्या दरम्यान गेल्या महिन्याच्या प्रारंभी झालेल्या युद्धामुळे कोणताही प्रश्न राजकीय पातळीवर सुटलेला नाही. इस्राईलने लष्करी विजयाच्या जोरावर आपली प्रादेशिक मजबुती मात्र निदान तात्पुरती साधली आहे. ह्या युद्धात भाग घेणाऱ्या देशांसमोर अनेक बिकट आर्थिक प्रश्न उभे राहिले आहेत. इजिप्त, जॉर्डन, सीरिया ही अरब राष्ट्रे कमी अधिक प्रमाणात मागासलेली असल्याने त्यांना नव्याने उद्भवणाऱ्या आर्थिक समस्या बऱ्याच जाणवण्यासारख्या आहेत. युद्ध सुरू होण्यापूर्वी ह्या देशांची अर्थव्यवस्था निरोगी होती असे नाही. इजिप्तची अर्थव्यवस्था अनेकदा मंदीच्या तडाख्यात सापडलेली आहे. पण सध्या तिची अवस्था खूपच नाजूक झाली आहे. इजिप्तला १०० कोटी डॉलर्सची दीर्घ मुदतीची कर्जे परत करावयाची आहेत. मुदत भरलेली ही कर्जे परत फेडण्यासाठी इजिप्तला सोने परदेशी पाठवावे लागत आहे. गेल्या वर्षी इजिप्तला ३.५ कोटी डॉलर्सचे सोने परदेशी पाठवावे लागले. त्याशिवाय इजिप्तच्या सरकारच्या मालकीचे १०० उद्योगधंदे पूर्ण बंद पडलेले आहेत अगर अंशतः चालू आहेत. ह्या कारखान्यांना लागणारा काही परदेशी माल परदेशीय चलनाच्या टंचाईमुळे आयात करणे अशक्य झालेले आहे. खुद्द इजिप्तमधील साधन-सामग्रीचा उपयोग करून ज्या कापडगिरण्या चालविण्यात येत आहेत, तेवढ्याच नीट चाललेल्या आहेत. ह्या अडचणीत सुएझच्या कालव्यापासून होणाऱ्या उत्पन्नाची घट झाल्याची अडचण नव्यानेच निर्माण झाली आहे. तिचे परिणाम दूरगामी होतील असे दिसते.

इस्राईल देशाची अर्थव्यवस्था युद्ध सुरू झाले तेव्हा नुकतीच मंदीच्या छायेतून डोके वर काढीत होती. देशात किमती एक-सारख्या वाढत चाललेल्या होत्या. त्यामुळे निर्यात बाजारपेठांत स्पर्धा करण्याची शक्ती कमी होत चालली होती. त्याचा परिणाम होऊन बेकारी वाढत चाललेली होती. इस्राईल देशाची स्थापना झाल्यापासून तेथे कामाविना माणूस बेकार झाल्याचे दृश्य दिसत नव्हते. सर्वांना रोजगारी मिळत असे. परंतु अलीकडे २६ लाखांच्या ह्या देशांत १५ हजारांवर बेकारांची नोंद करण्यात आली होती. त्याशिवाय अर्धबेकार असणाऱ्यांची संख्या वेगळी आहे. जॉर्डन हा देश तुटपुंजी आर्थिक साधनसामग्री असलेला आहे. त्याची आर्थिक कुवतच बेताची आहे. अलीकडे हौशी प्रवाशांच्या धंदाचा विकास करून जॉर्डन प्रगती साधू लागला होता. युद्धाच्या ज्वाला भडकल्याबरोबर हा धंदा डबघाईला येऊन बंद पडण्याच्या मार्गाला लागला आहे. जॉर्डनच्या ताब्यात असलेला जेरूसलेम शहराचा काही भाग तरी इस्राईलने परत केला नाही तर हौशी प्रवाशांचा धंदा पूर्णपणे बसेल. सीरियाच्या सरकारने १९६५ मध्ये उद्योग-धंद्यांचे मोठ्या प्रमाणावर राष्ट्रीयीकरण केले आहे. त्यामुळे आणि गेल्या वर्षीच्या अनावृष्टीच्या तडाख्यामुळे सीरिया बिकट

अवस्थेत सापडला आहे. सीरिया हा देश सामान्यतः धान्याची निर्यात करणारा आहे. परंतु आता तेथे अन्नधान्याची टंचाई जाणवू लागली आहे. लोकांच्या किमान गरजा भागविण्यासाठी धान्याची आयात करावी लागत आहे. धान्याच्या एकूण आयाती-पैकी मोठा भाग अमेरिकेला उचलावा लागत आहे. मागासलेल्या देशांना युद्ध कसे व किती महागात पडते ह्याचे हे चित्र उद्बोधकच म्हणावे लागेल.

साबणाच्या कारखान्याचा विस्तार

म्हैसूरच्या सरकारने बंगलोर येथील साबणाच्या कारखान्याचा विस्तार करून तो अधिक आधुनिक पद्धतीचा करण्याची योजना तयार केली आहे. विस्ताराचा कार्यक्रम पुरा झाल्यावर कारखान्यात दरसाल होणाऱ्या उलाढालीची किंमत ४ कोटी रुपयांपर्यंत वाढेल. सध्या कारखान्याची वार्षिक उत्पादनक्षमता १,५०० टनांची आहे. विस्ताराची योजना पुरी झाल्यावर वार्षिक ६,००० टन साबणाचे उत्पादन करणे शक्य होईल. ह्या कारखान्यात धुण्यासाठी लागणारी रासायनिक द्रव्येही तयार करण्यात येतील. कारखान्यात बसविण्यात येणारी नवी यंत्र-सामग्री इटालीकडून आयात करण्यात आली आहे. सुवासिक साबण तयार करणारी ही सर्वांत आधुनिक यंत्रसामग्री आहे. कारखान्याच्या साबणाची निर्यात वाढत चाललेली आहे. अमेरिका, कॅनडा, पश्चिम आशिया, मलेशिया, इत्यादी देशांना साबणाची निर्यात करण्यात येते.

१० वर्षांत भरपूर खनिज तेल

संयुक्त राष्ट्रसंघटनेच्या विकास कार्यक्रमात सहकार्य करण्यासाठी रशियाचा तेलधंद्यातील एक तज्ज्ञ भारतात आला आहे. खनिज तेल आणि नैसर्गिक वायू शोधून काढण्यासाठी भारत सरकारने मोठा कार्यक्रम आखला आहे. रशियन तज्ज्ञाच्या मताने भारतात अनेक ठिकाणी खनिज तेल व वायू सापडण्याचा चांगला संभव आहे. तेलाच्या पुरवठ्याबाबत भारत आज स्वयं-पूर्ण नाही. परंतु येत्या १० वर्षांच्या अवधीत देशाची तेलाची सर्व गरज भागविण्याइतके उत्पादन भारतात होऊ शकेल असा अंदाज रशियन तज्ज्ञाने केला आहे. देहराडून येथे भारत सरकारची खनिज तेल संशोधनसंस्था आहे. ह्या संस्थेत हा रशियन तज्ज्ञ काम करीत आहे. प. बंगालमध्ये तेलाच्या विहिरी खोदण्यात आल्या तर त्या बऱ्याच प्रमाणात यशस्वी होतील असा त्याचा होरा आहे. तेथील भूस्तराची पाहणी तेलाच्या दृष्टीने बरीच उत्तेजक ठरली आहे.

मनिऑर्डरीची कमाल मर्यादा - सध्या ६०० रुपयांपेक्षा जास्त रकमेची मनिऑर्डर करता येत नाही. ही मर्यादा वाढवून आता १,००० रु. करण्यात आली आहे.

अधिक साखरकारखान्यांची मागणी

महाराष्ट्र सरकारचे सहकार मंत्री श्री. विनायकराव पाटील ह्यांनी महाराष्ट्रात सहकारी तत्वावर चालविण्यात येणाऱ्या साखरेच्या अधिक कारखान्यांसाठी परवाने देण्यात यावे अशी सूचना मध्यवर्ती सरकारला केली आहे. ह्याविषयी बोलताना ते म्हणाले की महाराष्ट्रातील साखरकारखाने फार अडचणीच्या परिस्थितीत सापडले आहेत. उसाला देण्यात येणारी किंमत कमी असल्यामुळे ही परिस्थिती उद्भवली आहे. राज्यातील सहकारी साखरकारखान्यांनी आपली कामगिरी चांगली पार पाडलेली आहे. भारतामधील इतर भागांतील साखरकारखान्यांशी तुलना करता महाराष्ट्रातील कारखान्यांचा साखरेचा उतारा अधिक चांगला आहे. तरीसुद्धा राज्यातील साखरेच्या किमती वाजवी ठरविण्यात आलेल्या नाहीत. त्यात वाढ होणे आवश्यक आहे.

भारतामधील परदेशीयांत चिनी दुसऱ्या क्रमांकाचे

हिंदच्या कायद्याप्रमाणे परदेशीय नागरिकांची नोंद करण्यात येते. १९६६ च्या नोव्हेंबरमध्ये करण्यात आलेल्या नोंदीप्रमाणे चिनी नागरिकांची भारतामधील संख्या दुसऱ्या क्रमांकाची आहे. एकूण परदेशी नागरिकांची संख्या ६४ हजार, ८३७ आहे. त्यापैकी ७,९६५ नागरिक चिनी आहेत. तिबेटी नागरिकांची संख्या मात्र त्यांच्याहीपेक्षा जास्त म्हणजे २२ हजार आहे. इतर काही देशांच्या नागरिकांची संख्या अशी आहे. इराणी ४,३०७; अमेरिकन ३,९०८; रशियन २,८७०; अफगाण २,२५६; जर्मन १,९३६; ब्रह्मदेशीय १,९११; फ्रेंच १,२५५; झेक ९८३; थाय ९७८; जपानी ७६६; आणि इटालियन ६३७. तात्पुरत्या निवासाचे परवाने असणारे परदेशीय नागरिक ह्यात नाहीत.

शेतीच्या तज्ज्ञांना अमेरिकेत शिक्षण

आंतरराष्ट्रीय विकास मंडळाने पुरस्कृत केलेल्या एका कार्यक्रमाप्रमाणे गेल्या १० वर्षांत भारतामधील १,२०० शेतकी तज्ज्ञांना अमेरिकेत शिक्षण देण्यात आले आहे. त्यांपैकी ७०० तज्ज्ञांचे शिक्षण अमेरिकेच्या शेतकी खात्याने चालविलेल्या प्राथमिक केंद्रातून आणि ग्रामीण विद्यापीठातून पुरे करण्यात आले. बाकीच्या ५०० जणांचे शिक्षण इतर विद्यापीठांतून पूर्ण झाले. ह्या विद्यापीठांनी हिंदी विद्यार्थ्यांना शिक्षण देण्यासाठी त्यांना मुद्दाम पाचारण केले होते. शिक्षणासाठी गेलेल्या ह्या विद्यार्थ्यांनी अमेरिकेतील ग्रामीण समाजाचेही निरीक्षण केले. शेतीच्या विकासाला चालना देण्यासारख्या नवीन कल्पना त्यांना तेथे आढळून आल्या. बहुतेक विद्यार्थी अमेरिकन शेतकरी कुटुंबात राहात होते. त्यामुळे ग्रामीण जीवनातील अनेक प्रश्नांची त्यांना जवळून माहिती मिळविता आली.

समाजशिक्षणमालेचे प्रकाशन

आपली चलनी नोट

लेखक : श्री. श्री. वा. काळे, संपादक, 'अर्थ'
किंमत ५० पैसे. २०-२-६७ रोजी प्रसिद्ध झाले.

अधिक धान्योत्पादन! अधिक फायदा!! अधिक बचत!!!

यांसाठी

डिझेल एंजिन्स

यांचीच निवड आवश्यक आहे...
कारण, अत्यंत कार्यक्षम व विनतकार चालणारी अशी ही किलोस्कर एंजिने, अधिक धान्योत्पादन व अधिक कमाई करण्यास उपयुक्त आहेत. किलोस्कर एंजिने चालविण्यास लागणारा तेलाचा खर्च, इतर एंजिन्सच्या लागणाऱ्या खर्चाच्या मानाने फारच कमी देतो.

केव्ही १-००० हॉर्स पीवर

एव्ही १ पांच हॉर्स पीवर

३ एव्ही दहा हॉर्स पीवर

किलोस्कर ऑइल एंजिन्स लिमिटेड.

रजि. ऑफिस-प्लॉफिन्स्टन रोड, पुणे-३ (भारत).

TOM & BAY

KO 8896 M

वैवाहिक हक्कांची व्याप्ती

“पतीपासून, त्याच्या इच्छेविरुद्ध, अलग राहण्यास नोकरी हे यथोचित कारण नाही; मिळवल्या पत्नीने नोकरी सोडूनही राहावयास आलेच पाहिजे; असा पतीचा हक्कच आहे—मग तो बेकार का असेना.” मध्यप्रदेश हायकोर्टाचा निवडा.

सन १९५९ मध्ये गयाप्रसादचे भगवतीशी लग्न झाले. गयाप्रसाद हा भानखेडी गावचा रहिवासी आहे. भगवती पंचमढी येथे आपले आईवडिलांकडे राहावयास गेली. बरेच दिवस पर्यंत भगवती परत आली नाही. घरी येण्यास भगवतीने नकार दिला. त्यामुळे ता. १०-७-१९६२ ला वैवाहिक हक्कांच्या पूर्ततेबाबतचा अर्ज गयाप्रसादने भगवतीविरुद्ध पेश केला. त्या अर्जात गयाप्रसादचे म्हणणे आहे की, “कोणत्याही यथोचित निमित्याशिवाय भगवती ही गयाप्रसादापासून अलग राहात आहे. त्यामुळे वैवाहिक हक्कांच्या पूर्ततेत भगवती विनाकारण अडथळे निर्माण करीत आहे. गयाप्रसादला घटस्फोट घ्यावयाचा नाही. उलट भगवतीला गयाप्रसाद घरी नेण्यास तयार आहे. सबब वैवाहिक हक्कांचे पूर्ततेकरिता भगवतीविरुद्ध गयाप्रसादला डिक्की मिळावा.”

गयाप्रसादच्या सदरहू अर्जाच्या प्रत्युत्तरात भगवतीने प्रतिपादन केले की, “गयाप्रसादचे मालकीची कोणतीही स्थावर इस्टेट नाही. गयाप्रसादला उपजीविकेसाठी पुरेसे उत्पन्न नाही. अर्थात गयाप्रसादची सांपत्तिक स्थिती वाईट आहे. त्यामुळे १९५९-६० मध्ये गयाप्रसादचे संमतीने भगवतीने ग्रामसेविकेच्या नोकरीकरिता अर्ज केला. एप्रिल १९६१ मध्ये भगवतीची ग्रामसेविका म्हणून नेमणूक झाली. नोकरी मिळाल्यानंतर भगवतीने गयाप्रसादला आपलेजवळ राहावयास बोलाविले. ज्या ज्या गावी भगवती नोकरी करीत राहिल त्या त्या गावी भगवतीजवळ राहण्यास गयाप्रसादने विनाकारण नकार दिला. भगवतीला नोकरी सोडण्यास गयाप्रसाद जर जबरदस्ती करणार नसेल तर गयाप्रसादला वैवाहिक हक्कांची पूर्तता करू देण्यास भगवती तयार आहे.”

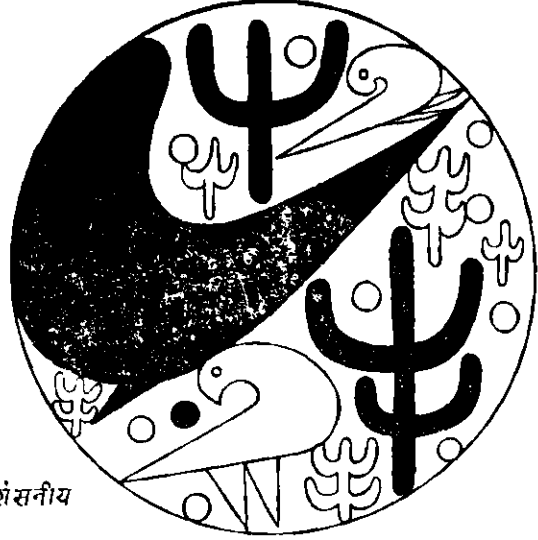
अव्वल कोर्टाने गयाप्रसादचा अर्ज नामंजूर केला. अव्वल कोर्टाच्या ह्या निकालाविरुद्ध गयाप्रसादने सदरहू अपील हायकोर्टात पेश केले.

सदरहू अपीलमध्ये गयाप्रसादचे वकिलाने युक्तिवाद केला की, पतीच्या इच्छेविरुद्ध पतीचे राहते गाव सोडून इतर गावी पत्नीने नोकरी करणे व पत्नी ज्या ज्या गावी नोकरीनिमित्त राहिल त्या त्या गावी पत्नीच्या इच्छेनुसार पतीला पत्नीजवळ राहावयास पत्नीने सांगणे, हे पत्नीने स्वीकारलेले धोरण किंवा पत्नीची अशा प्रकारची मागणी हिंदू समाजातील वैवाहिक जीवनाच्या दृष्टीने सर्वथैव गैरवाजवी आहे. सबब वैवाहिक हक्कांच्या पूर्ततेसाठी भगवतीने नोकरी सोडून गयाप्रसादचे म्हणण्याप्रमाणे गयाप्रसादचे राहते घरीच राहावयास जाणे

आवश्यक आहे. त्यामुळे अशा परिस्थितीत गयाप्रसादला वैवाहिक हक्कांच्या पूर्ततेसाठी भगवतीविरुद्ध डिक्की घ्यावयास पाहिजे असे गयाप्रसादचे वकिलाचे म्हणणे आहे.

हायकोर्टाने ठरविले की, “प्राप्त परिस्थितीत वैवाहिक हक्कांच्या पूर्ततेकरिता गयाप्रसादला भगवतीविरुद्ध डिक्की देणे आवश्यक आहे. गयाप्रसादापासून अलग राहण्याकरिता भगवतीने सांगितलेले ‘नोकरीचे निमित्त’ हे हिंदू कायद्याच्या कलम ९ मध्ये संबोधिलेले ‘यथोचित निमित्त’ नव्हे. कारण हिंदूसमाजातील सर्वसाधारण प्रचलित विचारान्वये प्रत्येक हिंदू पत्नीने वैवाहिक जीवनातील आपल्या सर्व जबाबदाऱ्या पतीच्याच घरी राहून पार पाडावयाच्या असतात. वैवाहिक हक्कांच्या पूर्ततेबाबत पतीला असलेल्या हक्कांना बाध निर्माण होण्याचे दृष्टीने पत्नीला वागता येत नाही. पत्नीची तशी वागणूक गैरवाजवी ठरते. पतीच्या संमतीने किंवा दोघांच्याही सामुदायिक इच्छेने व संमतीने पतीचे राहते गाव सोडून पत्नीला नोकरीनिमित्ताने इतर गावी राहता येत असले तरी नोकरी निमित्ताने पत्नी ज्या ज्या गावी राहिल त्या त्या गावी पतीने पत्नीजवळ येऊन राहावे व पतीने पत्नीजवळ येऊन राहण्यास पत्नीला हरकत राहणार नाही असाही पत्नीने स्वतःच घेतलेला एकपक्षीय निर्णय पत्नीला आपले पतीवर लादता येणार नाही. भगवतीच्या सदरहू वागणुकीमुळे भगवतीने स्वतः गयाप्रसादच्या वैवाहिक जीवनाचा संपरित्याग करून एक वैवाहिक अपराध केलेला आहे. म्हणजेच भगवतीने गयाप्रसादला वैवाहिक जीवनातून विनाकारण सोडून दिले आहे. गयाप्रसादला वैवाहिक जीवनातून भगवतीने विनाकारण वंचित केले किंवा टाकून दिले असेच आपणांस म्हणावे लागेल. तत्संबंधी भगवतीने केलेल्या विनंतीस गयाप्रसादने नकार देण्यात काहीच वावगे केलेले नाही. उलट गयाप्रसादचा नकार योग्यच आहे असे आपणांस म्हणावे लागेल. कारण भगवतीचे एकपक्षीय इच्छेनुसार भगवती नोकरी करीत असलेल्या गावी गयाप्रसादने राहावयास जाणे हे गयाप्रसादचे कर्तव्य नाही. सबब गयाप्रसादला वैवाहिक हक्कांच्या पूर्ततेची डिक्की आम्ही देत आहोत.”

पुण्यांत थालू तेव्हां—
उद्यान निवास
शा नवीन, आधुनिक
आकर्षक व सर्वकष निवासामध्येच
कुटुंबासमवेत रहाण्यास या. माफक दर
५७८६९ (महिती मागवा) उद्यान प्रसाद
स्काऊट ग्राऊंड समोर, पुणे-२

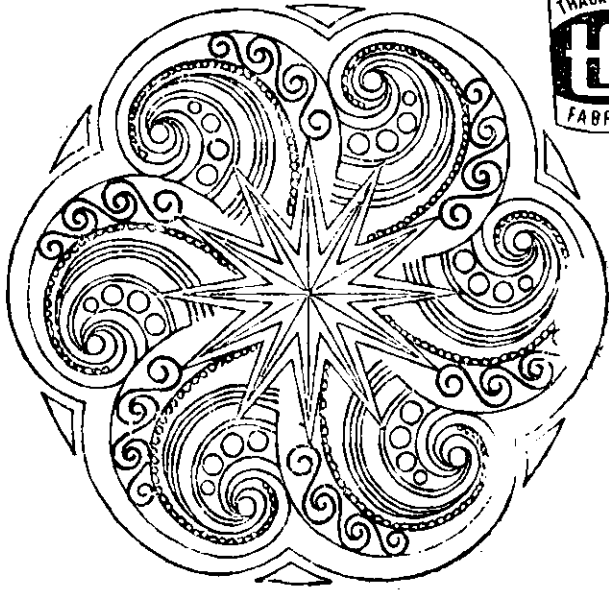

निरय नवे, फॅशनेबल आणि प्रशंसनीय

ठाकरसी फॅब्रिक्स

फॅशनसाठी सर्वोत्तम निवड

सेनफोराइज्ड लेबल असलेले कापड **SANFORIZED**

ठाकरसी ग्रुप

- धी हिंदुस्तान स्पिनिंग
अॅण्ड विव्हिंग मिल्स कं. लि.
- धी इंडियन
मॅन्युफॅक्चरिंग कं. लि.

○ TM-56 MR

हे पत्र पुणे येथे शिवाजीनगर घ. नं. ९१५/१ आर्यभूषण छापखान्यात या वृत्तपत्राचे मालक श्री. श्रीपाद वामन काले यांनी छापिले व 'दुर्गाधवास' ८२३ शिवाजीनगर (पो. ऑ. डेकन जिमखाना), पुणे ४, येथे प्रसिद्ध केले.